

Let op: ze zijn letterlijk zo glad als een aal!!

♪ 'Ik geef niets om aal, behalve als maal.' Ogden Nash

♪ Aalmoes: geplette paling Mark Uytterhoeven

♪ Paling: Chinees gezinshoofd

12.1.4 Europese zalm: overvloed voor armen

Catadrome (📖 in zout water paaiende) soorten als paling trekt van het zoete water om te paaien. Anadrome (📖 in zoet water paaiende) langeafstandstrekvisen zoals zalm 📖, zeeforel en zeeperk zwemmen daarvoor omgekeerd van zee naar zoet water. Hun groeifase vindt plaats in de zee.

De Atlantische of Europese zalm (📖 *Salmo salar*) leeft als volwassen dier hoofdzakelijk in noordelijke zeeën en de Noord-Atlantische Oceaan. De watertemperatuur was bepalend voor het verspreidingsgebied. Bij de paaimigratie 📖 gebruikt de zalm zijn reukzin en zijn geheugen om de weg te vinden naar de plek waar hij uit het ei is gekropen. Dit gedrag heet 'homing'. Zalmen maken deze uitputtende reis slechts één keer in hun leven.

Hij kwam voor de industriële revolutie aan de Amerikaanse oostkust en ook in alle grote Europese rivieren voor. Sluizen en kanalisering op de Maas (vooral Luik, rond 1860) maakten het paaien van zalmen stroomopwaarts onmogelijk. Ook dammen en kanalisering voor watermolens zou al een negatief effect gehad hebben. Evenals de slechter geworden waterkwaliteit.

Zalm kwam voor op de Nete, de Demer, de Schelde, de Rupel, de Dijle, de Durme, de Nethen en tot in de Semois, tot rond de eeuwwisseling (1931). De laatste meldingen van zalm in de Schelde (België) dateren van 1842. In 1892 werd een zalm van 20 kg gevangen op de Maas ter hoogte van Rotem en Maaseik.

Onderzoeker Rob Lenders (2016): "De honderden tonnen zalm die ooit jaarlijks de beken opzwoemen, brachten in feite voedingsstoffen van de zee de bergen in. De teruggang van beren, wolven en arenden kan mede verklaard worden door het gebrek aan zalm."

"Er was zelfs overvloed aan zalm, hetwelk blijkt uit de bepalingen welke nodig waren tot bescherming van hen, die deze visschen meer dan het hun lief was, moesten eten. Dit gold vooral voor de dienstboden, welke in hun dienstcontract deden inlasschen, dat ze slechts één of tweemaal per week zalm op de tafel wilden zien verschijnen. Thans is daar geen spoor meer van te vinden.' (Visschersblad 19/7/8-10)." (Sommigen beweren dat dit bij gebrek aan bewijs (contract) een broodje zalmverhaal is.)

De zalm is sinds 1994 bezig aan een comeback in Nederland. Door schoner water, uitzetprogramma's, ontstuwung en vistrappen kan hij weer vanuit zee stroomopwaarts naar zijn geboorteplaats.

♪ *Eén intelligent mens weet meer dan 1.000 domkoppen.* Jeff Hoeyberghs